

բովանդակութիւնը, Ընդհարումի մէջ Ազո-Մարուն ասորունհին կատարում է մեծ քաջագործութիւններ:

Դրքովի գլխաւոր պակասութիւնը այն է, որ նա սկզբում խելօք չէ դուրս բերել ասորիներն Վերաբերմունքը գէպի թուրքը: Այդ վերաբերմունքը չը պէտք է ցեղական ասեղութեան կնիք կրի: Եթէ այդ տե-

սակ վերաբերմունքը իրականութիւնից է առնւած՝ նա պէտք է կամ գաղափարական հիմունքով բացատրուած լինէր կամ եթէ այդ չը կալ, այն ժամանակ նա՝ իբրեւ ոչ կրթիչ մի հանգամանք՝ պէտք է ամենեւին զործ չը դուրէր ժողովրդական գրքի համար:

ՔԼ.

ՄԵԼԻՔ-ՇԱՀՆԱԶԱՐԵԱՆՅ ԿՈՍՏԱՆԴԻՆ. - ՌԻԳԼԵՅՈՅՑ ԳՈՐԾԵԱԿԱՆ ՇԵՐԱՄԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ. . Թիֆլիզ, տպարան Յ. Մարտիրոսեանցի. 93 երես. գինն է 40 կոպէկ: Հրատար. Թիֆլ. Ընկեր. հայերէն գրքերի հրատարակութեան № 27:

Ուղեցոյցը այն գրքովներէից մէկն է, որոնք այնքան ցանկալի են մեր ժողովրդի համար, Նա տալիս է չերամապահութեան մասին հասկանալի լեզուով խրատներ և ծանօթացնում է մեզ իւր արած երեք տարւալ փորձերի հետ Անդրկովկասի զանազան տեղերում:

Շերամապահութեան մէջ՝ ինչպէս և ուրիշ արդիւնաբերութիւնների մէջ՝ երկու կողմ կալ. մէկը առարկան է և նորա լատիւթիւնը, միւսը՝ ինքը արհեստն է: Հեղինակը շեշտելով զանազանում է այդ երկու կողմը և իւր գրութեան մէջ պահպանում է նոցա համապատասխան քննութիւնը: Այդ պատճառով նա շերամապահութեան արհեստից շինել է առանձին բաժին:

Հեղինակը, սկսելով շերամորդների ձուլի քննութիւնից՝ քալ առ քալ նկարագրում է որդի մեծանալը, չապիկ փոխելը և նորա կանոնաւոր և

տեկանոն զարգանալու առանձնաւատկութիւնները:

Յալտնի է, որ շերամորդնի հիւանդութիւնները մեծ վնաս տւին շերամապահութեան զարգանալուն և մի քանի տեղ կանգնացրին նորան: Այդ հիւանդութիւնների ուսումնասիրութեան նւիրեցին իրանց շատ պիտանականներ, որոնց մէջ աչքի է ընկնում հռչակաւոր ֆրանսիացի Պաստեօրը, որ ոչ միայն ուսումնասիրեց հիւանդութիւնների պատճառը, այլ և դատաւ զոցա առաջն առնելու հնարները: Այժմ խելացի և քաջող շերամապահութեան գաղտնիքը մասամբ կալացած է այն ճիշդութեան մէջ, որով շերամապահը հետևում է Պաստեօրի աւանդած խրատներին: Պ. ՄԵԼԻՔ-ՇԱՀՆԱԶԱՐԵԱՆԵՐը այդ պատճառով ճիշդ է առանձին գլուխներ թէ հիւանդութիւնների նկարագրութեանը և թէ զոցա ճանաչելու ու դո-

քանից ազատ մնալու միջոցներին.

Հեղինակի շերամապահական փորձերը կաաարւած են Սագուրամո գիւղում 1886 թականին, Աղղամում 1887-ին և Զիւնի գիւղում 1888-ին. Այդ փորձերի նկարագրութեան ընթերցումից մնում է մի տպաւորութիւն, որ գիտութիւնը, շերամապահութեան արհեստին հմուտ լինելը, մեծ գեր ունի կատարելու մեր երկրում. Այդ փորձերից երևում է, որ մեր տեղական ժողովուրդը՝ ալն ինչ լաւ է, շահաւետ, եթէ ոչ սկզբից, գոնէ կամաց կամաց գնահատում է.

Աղղամում թուրք ժողովուրդը, ուր գործել է զլքուկի հեղինակը, սկզբում ծիծաղով է վերաբերւել ղէպի նորութիւնները. բայց երբ նկատել է իւր և պ. Մելքե-Շահնազարեանցի պահածի մէջ առաջացած տարբերու-

թիւնը, երբ տեսել է, որ իւր խնամած որդն պերին և Ֆլաշրի հիւանդիւններով հետգհտէ կոտորւում է, մինչդեռ Մելքե-Շահնազարեանին հաւասար դարգանում է և վաղահասրոժոժ է շինում, ալն ժամանակ սկսում է սաստիկ հետաքրքրւել հեղինակի խնամելու եղանակով:

Գրքուկի վերջում գետեղւած են աստիճանաբար մեծացող որդնի և նորան պահելու գործիքների նկարները:

Հեղինակը մի քանի տեղ անուշադիր է եղել ղէպի իւր գործածած լեզուն, և նախադասութիւնները միմեանց հետ կապել է անկանոն կերպով:

Բայց առհասարակ գիրքը լաւ տպաւորութիւն է թողնում և ցանկալի է, որ նա տարածւի մեր շերամապահական շրջաններում:

Քլ.

ԳԵՐԲԵԼ, ՄԴՈԼՃ.— Շեքսպիրական պրորլեմներ: Պլանը և միութիւնը
«Համլետի» մէջ 1890 թ. (գերմաներէն):

Յալանի է, թէ ինչ ահագին գրականութիւն կալ Շեքսպիրի «Համլետ» ողբերգութեան նւիրւած: Բայց դորա մասին սովորական ընթերցողները միայն լսել են և միմիայն մասնագէտ-գրականագէտները խկապէս գաղափար ունին ալ գրականութեան մեծութեան մասին. Անթիլ հատորներ կան գրւած ալ ողբերգութեան վերաբերմամբ, որոնք բոլորն էլ աշխատում են լուծել ալ խնդիրը, թէ ինչ է ներկայացնում ալ դանիական պրինց Համլետը, որը ալլքան

և ալլքան տատանւում է վրէժլընդիր լինել իւր հօրեղբորից, որը սպանել էր Համլետի հօրը, սորա գահը ձեռք բերելու համար: Եւ որովհետեւ «Համլետը» նոյնքան քննադատւել է, որքան և հիացւել, պէտք էր կարծել, թէ նոր ալ ես ոչինչ չի կարելի ասել ալ մասին: Աղղֆ Գեղբիւր սակայն հանգէս է գալիս մի նոր հալեացքով և խնդրին մի նոր լուծումն է տալիս, որը մեղթերես զարմացնի իւր պարզութիւնով: